

Macroeconomie cantitativă

Conf.univ.dr. Hudea Oana Simona

Clasicismul economic

Neoclasicismul economic reprezintă o extensie a clasicismului economic, datând de la sfârșitul secolului al XIX-lea, ce păstrează multe dintre ideile de bază ale acestuia, dincolo de termenii extremi – *revoluție marginalistă* – utilizați pentru a indica tranziția de la clasicismul la neoclasicismul economic.

Adeptii neoclasicismului economic:

- **Marie-Esprit-Léon Walras** (1834-1910) – economist cantitativist francez, autor al lucrării *Elemente de economie pură*, publicată în anul 1874, respectiv 1877, element cheie al *revoluției marginaliste*, și, totodată, reper al teoriei echilibrului general.

Marie-Esprit-Léon Walras a vizat:

- teoria utilității marginale
- teoria echilibrului general

- **William Stanley Jevons** (1835-1882) – economist și logician englez, binecunoscut pentru lucrarea sa, intitulată *Teoria matematică generală a economiei politice*, publicată în anul 1862, ce a deschis calea către analiza cantitativă a economiei, precum și pentru lucrarea *Teoria economiei politice*, publicată în anul 1871, element cheie al *revoluției marginaliste*.

William Stanley Jevons a vizat:

- teoria utilității marginale
- utilitatea cardinală/ordinală în termeni de instrumente de măsurare a utilității

- **Carl Menger** (1840-1921) – economist austriac, fondator al Școlii austriece de economie, binecunoscut pentru lucrarea sa *Principiile economiei*, publicată în anul 1871, de asemenea un element cheie al *revoluției marginaliste*.

Carl Menger a vizat:

- teoria utilității marginale

Dincolo de elementele preluate de la curentul de gândire de bază, **neoclasicismul economic** se caracterizează prin următoarele aspecte:

- *Teoria valorii în termeni de utilitate marginală* – economiștii neoclasici s-au reorientat de la analiza valorii produsului în termeni de costuri, așadar de la o perspectivă a producătorului, la analiza neoclasică a produsului în termeni de utilitate marginală (satisfacția adițională generată de consumul unei unități suplimentare dintr-un produs), așadar la o perspectivă a consumatorului.
- *Analiza microeconomică* – economiștii neoclasici s-au axat pe analiza fundamentelor microeconomice ale macroeconomiei, cererea și oferta agregată, după cum indică chiar denumirea lor, fiind rezultantele agregării cererii, respectiv a ofertei individuale, la nivelul unei economii.

- *Raționalitatea agenților economici* – economiștii neoclasici au abordat cererea și oferta prin prisma raționalității agenților economici, ce urmăresc, pe baza informațiilor pertinente aflate la dispoziția lor, procese de optimizare, precum:
 - maximizarea utilității, date fiind constrângerile bugetare (pentru gospodării)
 - maximizarea profitului, date fiind costurile de producție (pentru companii)

- *Teoria echilibrului general* – economiștii neoclasici au consimțit asupra faptului că există un nivel al prețurilor în orice economie cu diverse piețe interactive, ce permit echilibrarea simultană a acestora, în baza ajustărilor succesive survenite în privința cererii și a ofertei.

- *Auto-reglarea piețelor pe termen lung* – economiștii neoclasici și-au exprimat convingerea privind capacitatea piețelor de a se ajusta de la sine, îndreptându-se, pe termen lung, către starea de echilibru, la un nivel de ocupare deplină a forței de muncă; totuși, pe termen scurt, aceștia considerau că

o creștere a cererii agregate ar determina atât creșterea ofertei agregate cât și o adaptare în sens crescător a nivelului prețurilor, din dorința producătorilor de a anula efectele randamentelor descrescătoare (scăderea output-ului marginal prin incrementarea cantității unui singur factor de producție, *ceteris paribus*).

Noul clasicism economic reprezintă o altă etapă a clasicismului economic, ce datează din anii 1970, apărută ca urmare a procesului de stagflație (creștere generalizată a prețurilor, asociată cu o creștere nesemnificativă ori cu o lipsă a creșterii economice), manifestat la nivelul economiei la sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980.

Adepții noilor clasiști economici:

- **Milton Friedman** (1912-2006) – economist american, autor al mai multor lucrări, printre care cele intitulate *O teorie a funcției de consum*, publicată în anul 1957, *Un program de stabilitate monetară*, publicată în anul 1960, ori *Capitalism și libertate*, publicată în anul 1962, câștigător al

Premiului Memorial Nobel în Științe economice, în anul 1976.

Milton Friedman a vizat:

- teoria cantitativă modernă a banilor – nivelul prețurilor poate fi controlat prin politici monetare adecvate
- intervenția limitată a statului în economie
- ipoteza venitului permanent

- **Robert Emerson Lucas, Jr.** (1937) – economist american, binecunoscut pentru lucrarea sa, intitulată *Așteptări și neutralitatea banilor*, publicată în anul 1972, câștigător al Premiului Memorial Nobel în Științe economice, în anul 1995.

Robert Emerson Lucas, Jr. a vizat:

- așteptările raționale
- critica lui Lucas – relațiile aparent consistente dintre variabilele economice se pot transforma, ca urmare a schimbărilor survenite la nivelul politicilor economice adoptate, date fiind

așteptările agenților economici, caracterizați prin raționalitate

- paradoxul lui Lucas – constatarea fluxului redus de capital dinspre țările dezvoltate către cele în curs de dezvoltare, chiar dacă cele din urmă ofereau condiții stimulatoare, sub aspectul unui raport capital/ lucrător tentant
- fundamentele microeconomice ale teoriei macroeconomice
- economia comportamentală – analiza efectelor pe care factorii psihologici, sociali, cognitivi și emoționali le au asupra deciziilor agenților economici, fiind direct legate de raționalitatea limitată a acestora

Dincolo de elementele preluate de la curentul de gândire de bază, **noul clasicism economic** se caracterizează prin următoarele aspecte:

- *Intervenția limitată a statului* – noii economiști clasici au dezavuat idea potrivit căreia statul ar trebui să intervină în mod activ în viața economică a unei națiuni, prin politici fiscal-bugetare (măsuri adoptate

de către Guvern), pentru a stimula cererea, rolul statului în ghidarea unei economii trebuind să fie strict limitat.

- *Adoptarea de politici monetare* – noii economiști clasici au considerat că autoritatea monetară (Banca Centrală) reprezintă cel mai important organism, capabil să influențeze, în direcția favorabilă, viața unei națiuni, acesta deținând mijloacele necesare de control al masei monetare.
- *Abordarea axată pe latura ofertei* – noii economiști clasici au criticat keynesismul (un alt tip de gândire economică, descris în capitolul următor, cu aceeași denumire) prin prisma considerării de către adepții celui din urmă, în cadrul analizelor lor, doar a laturii cererii.

Recurgând la o abordare axată pe latura ofertei și asumând existența așteptărilor raționale ale agenților economici, noii economiști clasici au reușit să evidențieze inadecvarea adoptării de politici orientate către managementul cererii.

- *Ipoteza venitului permanent* – noii economiști clasici credeau în faptul că agenții economici ar cheltui, în scop de consum, o sumă de bani proporțională cu ceea ce ei ar identifica drept venitul lor permanent.
- *Așteptările raționale* – noii economiști clasici considerau că agenții economici fac alegeri pe baza raționalității lor, a informațiilor disponibile și a experienței lor anterioare.

Cum această teorie se aplică tuturor agenților economici, rezultă că astfel de anticipări vor coincide cu starea viitoare reală a economiei, făcând, astfel, inefficientă intervenția statului în economie în scopul influențării deciziilor indivizilor.

- *Ipotezele walrasiene* – noii economiști clasici au adoptat teoria neoclasică a echilibrului general, reconsiderând, însă, modalitatea de maximizare a preferințelor, date fiind noile elemente privind așteptările agenților economici, analizate, acum, în termeni de raționalitate.
- *Fundamentele microeconomice* – noii economiști clasici au convenit asupra faptului că analiza

macroeconomică ar trebui să aibă la bază analiza comportamentului individual al agenților economici, în baza unor modele specifice.

Analizarea macroeconomiei prin directa agregate a consumului, investițiilor etc. nu era considerată drept un mod propice de abordare; în schimb, utilizarea modelelor microeconomice, redând comportamentul agenților economici, și agregarea ulterioară a output-ului generat, putea fi o variantă viabilă de identificare a relațiilor dintre variabile la nivel macroeconomic.

- *Agenții economici reprezentativi* – noii economiști clasici au recurs, dată fiind percepția lor relativ la fundamentele microeconomice, la ideea existenței unui decident standard, specific pentru fiecare tip de agent economic, gospodărie ori firmă.

În consecință, clasicismul economic a evoluat de-a lungul anilor, de la forma sa pură, inițială, la neoclasicismul economic, apoi la noul clasicism economic, fiecare nouă etapă fiind caracterizată atât de asumarea anumitor teorii ale predecesorilor, cât și de respingerea parțială ori totală a

altora, toate aceste acțiuni fiind destinate construirii treptate a unui cadru propice analizării consistente și bine fundamentate a economiei reale.